

Силабус
навчальної дисципліни
Основи етикету та методика навчання школярів етикетних норм
2023-2024 навчальний рік

Освітньо-професійна програма
Спеціальність
Галузь знань
Рівень вищої освіти

«Початкова освіта»
013 Початкова освіта.
01Освта/Педагогіка
перший (бакалаврський)

Викладач
Посилання на сайт
Контактний телефон
E-mail викладача:
Графік консультацій

Надія ЩЕРБАКОВА
<https://bdpu.org.ua/scherbakova/>
+38 066 792 17 21
Nadiya030219@ukr.net
відповідно до графіку індивідуальних консультацій (за попередньою домовленістю)

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3/90	6 год.	6 год.	88 год.	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: етикет, етика, манери, імідж, молодші школярі, педагогічний етикет, учнівський етикет, мовленнєвий етикет, культура спілкування, дистанційний етикет.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи етикету та методика навчання школярів етикетним нормам» є розширення й поглиблення знань здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти про особливості етикетної поведінки в сучасному суспільстві й формування компетентностей, необхідних для використання отриманих знань у різних ситуаціях повсякденної професійної та особистісної самореалізації.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні засади виховання, навчання і розвитку етикетної поведінки особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:**

сукупність відомостей про: етику, етичні категорії, культуру поведінки, етикет, сутність та структуру етикету, принципи етикету, види та типи етикету, правила поведінки, особливості поведінки в різних життєвих ситуаціях; невербальні елементи, їх роль та функції в етикетній поведінці; специфіку педагогічної культури та особливості педагогічного етикету; сутність та зміст іміджу педагога; методику навчання молодших школярів етикетним нормам.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:**

реалізовувати в педагогічній практиці власні уявлення про етикет, утверджувати їх в повсякденному приватному та діловому спілкуванні;

використовувати в професійній діяльності знання про етикетну поведінку й особливості її формування в учнів молодшого шкільного віку;

раціонально обирати форми, методи і засоби навчання школярів етикетним нормам;

визирати оптимальну модель поведінки в різних життєвих ситуаціях, забезпечувати гармонізацію міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесі, безконфліктно спілкуватись;

проводити спільну роботу з батьками та громадськістю щодо розвитку в дітей етикетної поведінки;

доречно використовувати невербальні елементи в різних етикетних ситуаціях відповідно до традицій українського народу.

Компетентності та програмні результати навчання:

ПК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК 11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК 12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

ПР 03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

ПР 09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно категоріальним апаратом.

ПР 11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПР 12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

Зміст курсу:

Модуль 1

Історія етикету: становлення і розвиток.

Етикет — важлива частина поведінкової культури. Етика як методологічна основа формування етикетних норм. Основні етичні категорії, їх зміст. Мораль як наука про норми та правила людської поведінки. Етикет - важлива частина поведінки людини. Взаємозв'язок етики, етикету й естетики. Структура етикету. Норми та правила етикету. Принципи і функції етикету. Виникнення перших правил поведінки в спілкуванні людей. Звичаї, традиції, манери: їх роль у вихованні культури поведінки. Розвиток етикету відповідно до змін суспільного устрою.

Характеристика типів етикету за формою виявлення: вербальний та невербальний. Невербальний етикет: жести, міміка, поза. Проксеміка – організація простору і часу спілкування.

Модуль 2

Педагогічний та учнівський етикет, його роль у життєвих та професійних стосунках

Зародження й розвиток проблеми професійної та педагогічної етики й етикету. Зміст і структура педагогічного етикету сучасного вчителя. Манери як форма зовнішньої поведінки педагога. Педагогічна діяльність як постійне безконфліктне розв'язання педагогічних ситуацій. Способи запобігання складним педагогічним ситуаціям. Імідж як складова культури поведінки. Культура зовнішнього вигляду вчителя.

Сутність та зміст шкільного етикету. Особливості організації освітнього процесу НУШ в контексті формування етикетної поведінки учнів. Рольові ігри як важливий засіб виховання культури поведінки школярів.

Модуль 3

Етикет і культура мовлення

Дотримання мовленнєвого етикету - необхідна умова ділового та особистісного спілкування. Місце і роль мовленнєвого етикету у різних видах діяльності (спілкування, навчання, праця, дозвілля тощо). Норми та правила, що регулюють мовленнєву діяльність співбесідників. Мовленнєвий етикет при вітаннях, знайомствах, представленнях.

Етикет дистанційного спілкування. Правила телефонної розмови: коли телефонують вам; коли телефонуєте ви. Правила поведінки під час онлайн-зустрічей та вебінарів. Етикет електронного листування. Етикетні правила користування месенджерами. Невербальна комунікація в онлайн-середовищі.

Способи навчання учнів правилам мовленнєвого етикету.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність самостійно працювати з різними видами інформаційних джерел, використовувати різні форми презентації опрацьованої інформації, брати активну участь в обговоренні дискусійних питань під час аудиторних занять.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорювати дискусійні питання, самостійно виконувати практичні завдання, критично опрацьовувати інформаційні джерела.

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання під час поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (заліку) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-25	26-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Лекційне заняття 1	0	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3				1	1	1	1
Лекційне заняття 4					1	1	1
Лекційне заняття 5						1	1
Лекційне заняття 6							1
Всього	0	1	2	3	4	5	6
Практичне заняття 1	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Практичне заняття 2	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Практичне заняття 3	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Практичне заняття 4	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Практичне заняття 5	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Практичне заняття 6	2,8	4	4,3	4,8	5,7	6,5	7,3
Всього	17	24	26	29	34	39	44
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	28	32	38	44	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-25	26-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Тестовий контроль	1-17	18-25	26-28	29-32	33-38	39-44	45-50
Максимальна кількість набраних балів	17	25	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для поточного контролю	Для всіх видів поточного
45-50	відмінно	A (відмінно)
36-44	добре	B (дуже добре)
31-35		C (добре)
30-32	задовільно	D (задовільно)
26-29		E (достатньо)
18-25	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-17	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Таблиця 5. Шкала оцінювання підсумкового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
45-50	відмінно	зараховано	A (відмінно)
36-44	добре		B (дуже добре)
31-35			C (добре)
30-32	задовільно		D (задовільно)
26-29			E (достатньо)
18-25	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-17	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

1-34	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
------	--------------	--

Список рекомендованих джерел Основні

1. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. посіб. Київ : КНИГОЛАВ, 2017. 192 с.
2. Батьки та школа онлайн / офлайн. Як запобігти непорозумінням і конфліктам / упоряд. В. О. Маренич. Харків : Основа. 2022. 144с.
3. Бобир О. В. Етикет учителя : навч. метод. посіб. Київ : Слово, 2009. 216 с.
4. Довга Т. Імідж сучасного вчителя : навч.- метод. посіб. Київ : ТОВ «СІТПРИНТ», 2013. 120 с.
5. Дячук В. П., Мазуркевич О. П. Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців. Київ : Ліра, 2017. 218 с.
6. Мацько Оксана. Мовленнєвий етикет: навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 143 с.
7. Машир Н. П. Сучасний етикет та секрети гостинності : навч. посіб. Київ : Кондор. 2010. 216 с.
8. Осадченко І. Розв'язання педагогічних ситуацій — і наука, і мистецтво. *Учитель початкової школи*. 2017. № 7. С. 16–21.
9. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006. 291 с.
10. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підруч. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2021. 540 с.
11. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підруч. 2-ге вид., оновл. і доповн. Київ : Знання, 2017. 326 с.
12. Спілкування в педагогічному процесі : навч. посіб. / Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Житомир : ТОВ “Видавничий дім “Бук-Друк””, 2021, 100 с.
13. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ : Знання. 2008. 245 с.
14. Топузов О. М. Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія : монографія. Київ : Інститут педагогіки : Педагогічна думка, 2021. 160 с.
15. Шеломенцев В. М. Етикет і сучасна культура спілкування. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-170.html> (дата звернення: 20.08.2023).
16. Шур М. Як бути досконалим? Правильні відповіді на всі етичні запитання. Івано-Франківськ, Vivat, 2023. 336 с.
17. Щербакова Н. Основи етикету й методика навчання школярів етикетним нормам : Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2015. 191 с.

Додаткові

18. Енциклопедія освіти / НАПН України; гол. ред. В. Г. Кремень. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

19. Емпатія, або навіщо говорити з дітьми про почуття. URL : <https://nus.org.ua/articles/empatiya-abo-navishho-govoryty-z-ditmy-pro-pochuttya/> (дата звернення: 20.08.2023).
20. Етика ділового спілкування: курс лекцій. <https://subject.com.ua/pdf/38.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).
21. Козубовська І. В., Повідайчик О. С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів. Ужгород : Видавництво УжНУ “Говерла”, 2021. 41 с.
22. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. 4-те вид., випр. і допов. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
23. Словник термінів і понять сучасної освіти / за заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с.
24. Як встановити правила, чому діти їх порушують і як не вигоріти. 29 порад від психолога для роботи з першачками. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-vstanovyty-pravyla-chomu-dity-yih-porushuyut-i-yak-ne-vygority-29-porad-vid-psyhologa-dlya-roboty-z-pershachkamy/> (дата звернення: 20.08.2023).

Інформаційні ресурси

25. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
26. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>